

---

Loét Bao Tử Do Vi Trùng H. Pylori

Hỏi: Tôi bị bệnh loét bao tử kinh niên đã hơn hai chục năm nay từ khi còn ở Việt Nam, cứ bị đi bị lại hoài không bao giờ hết. Tôi nghe nói có cách trị bệnh bao tử mới có thể khỏi hẳn. Xin bác sĩ cho biết cách trị bệnh loét bao tử mới này như thế nào?

Nguyễn Văn H.

Đáp:

Bệnh về bao tử là một trong những bệnh thông thường nhất của người Việt Nam. Hầu như đa số người Việt không nhiều thì ít đều có lúc đôi khi thấy cơn đau tại vùng bụng giữa phía trên là triệu chứng của bệnh bao tử.

Bệnh loét bao tử do loét của màng nhầy tại chính bao tử hay tại phần đầu ruột non gọi là thập nhị chỉ tràng (duodenal ulcer) thường được định bệnh chính xác bằng cách chụp quang tuyến hay soi.

Chữa trị bệnh loét bao tử từ 20 năm nay được dùng chính bằng loại thuốc làm giảm chất acid trong bao tử gọi là H-2 antagonists. Các thuốc này như Tagamet, Zantac, Pepcid, Axid rất hữu hiệu và làm giảm cơn đau bao tử rất nhanh, làm lành chỗ loét trong vòng 6 tuần lễ.

Tuy nhiên bệnh loét bao tử không khỏi hẳn được và sẽ trở đi trở lại mỗi năm ít nhất một lần trong số 70 đến 85% người bị bệnh bao tử.

Phần triệu chứng, định bệnh và cách chữa trị bệnh bao tử đã được nói đến chi tiết trong cuốn "Giải Đáp Y Khoa" Quyển 1, bài viết này chỉ trả lời về câu hỏi cho cách trị liệu mới nhất hiện nay cho bệnh loét bao tử.

Những khảo cứu vài năm trở lại đây cho thấy bệnh loét bao tử hầu hết (90-95% trường hợp) đều do một loại vi trùng nằm trong bao tử gây ra. Vi trùng này tên gọi là Helicobacter pylori và tương đối rất thông thường, tuy được biết đến đã lâu nhưng chỉ gần đây y khoa mới chứng minh rõ ràng là vi trùng này chính là thủ phạm gây ra bệnh loét bao tử.

Sở dĩ có sự khó khăn về nhận biết vai trò của loại vi trùng Helicobacter pylori này vì chất nước chua là acid trong bao tử đều giết hết các vi trùng theo đồ ăn vào trong bao tử, không ai tin là vi trùng H. pylori có thể sinh

sôi này nở trên màng nhầy của bao tử và gây ra bệnh được.

Tuy nhiên H. pylori là loại vi trùng đặc biệt vì có thể tiết ra phân hóa tố gọi là urease biến chất urea thành ammonia, trung hòa chất acid của bao tử và vi trùng H. pylori được bảo vệ không bị acid hủy hoại.

Vi trùng này sinh trưởng trên màng nhầy bao tử và gây ra viêm bao tử gọi là gastritis. Hơn thế nữa, vi trùng H. pylori còn kích thích để bao tử tiết ra phân hóa tố gastrin. Chất này làm bao tử sản xuất tăng thêm acid và khi acid tiết ra nhiều quá, trở thành quá độ, gây ra loét bao tử.

Vi trùng Helicobacter pylori có thể lây từ người này sang người khác, trẻ con ít thấy nhưng càng già càng bị nhiều. Tại Mỹ, 50% số người trên 60 tuổi đều có vi trùng H. pylori trong bao tử. Các nước chậm tiến như Việt Nam hầu như phần lớn người nhiều tuổi đều có vi trùng này.

Như vậy có thể nói người Việt sinh trưởng tại Việt Nam, tỵ nạn sang Hoa Kỳ, rất nhiều người có chứng viêm bao tử do vi trùng H. pylori, tuy có người có triệu chứng đau, người không có. Trong khoảng thời gian từ 12 đến 25 năm, 15% số người có vi trùng H. pylori sẽ tiến triển gây ra loét bao tử thực sự.

Định bệnh tìm xem có vi trùng Helicobacter pylori hay không trước kia tương đối phức tạp vì phải soi bao tử (endoscopy) và cắt một miếng nhỏ màng nhầy bao tử xem dưới kính hiển vi hay phải làm test tìm phân hóa tố urease của vi trùng H. pylori trong màng nhầy bao tử. Gần đây có test thử hơi thở của bệnh nhân xem có chất urease hay không.

Cách gián tiện nhất là thử máu tìm kháng thể chống vi trùng H. pylori gọi là ELISA test tìm kháng thể IgG. Điều rắc rối là mặc dù đã trị hết vi trùng H. pylori không còn nữa, thử máu kháng thể này vẫn positive nên không dùng để theo dõi và biết là hết hẳn vi trùng hay chưa được.

Cách chữa trị vi trùng Helicobacter pylori gây loét bao tử tương đối phức tạp vì phải dùng nhiều thứ thuốc để trị. Dùng một thứ trụ sinh không đủ vì vi trùng này hay kháng thuốc và không diệt hẳn được. Hiện nay y khoa vẫn chưa thống

nhất về một cách trị liệu duy nhất và hữu hiệu.

Có khoảng 10 cách trị khác nhau hỗn hợp 2, 3 hay cả 4 thứ thuốc để diệt vi trùng H. pylori. Tựu trung các thuốc trụ sinh sau đây đều có tác dụng diệt vi trùng này: Metronidazole, Amoxicillin, Tetracycline, Clarithromycin và Bismuth (bán dưới dạng Pepto-Bismol).

Thông thường phải dùng 3 thứ thuốc hợp lại uống trong hai tuần lễ. Mức hiệu quả được hơn 85% trường hợp có thể diệt được loại vi trùng Helicobacter pylori.

Một thứ thuốc khác cũng được dùng tuy chính nó không phải trụ sinh và chỉ là thuốc trị bao tử là thuốc Prilosec hay thuốc Prevacid. Hai loại này ngăn cản không cho tế bào bao tử bơm ion hydrogen ra ngoài nên làm giảm chất acid trong bao tử và dùng để trị bệnh bao tử cũng hữu hiệu như Tagamet, Zantac, Pepcid .v.v..

Điều đặc biệt là thuốc Prilosec cũng có tác dụng chặn được vi trùng H. pylori và làm tăng tính cách chống vi trùng của các loại trụ sinh diệt H. pylori như kể trên. Vì vậy một số nhà chuyên môn đã dùng hai loại thuốc thôi để trị vi trùng H. pylori là Prilosec và Clarithromycin (bán dưới tên Biaxin). Uống hai loại này ngày hai lần trong hai tuần lễ có thể diệt được vi trùng H. pylori khoảng từ 50 đến 87% trường hợp.

Cách tốt nhất, ngắn hạn nhất và giản dị hơn cả là dùng 3 thứ thuốc Prilosec, Biaxin và Amoxicillin (hay Metronidazole) uống chung 3 thứ ngày hai lần trong một tuần lễ thôi có thể diệt được vi trùng Helicobacter pylori đến 90% trường hợp. Cách dùng hỗn hợp 3 thứ thuốc này có lẽ rẻ hơn cả vì tuy uống 3 thứ nhưng chỉ trong một tuần không phải kéo dài thành hai tuần như các cách khác.

Diệt được vi trùng Helicobacter pylori có thể coi như trị dứt được bệnh loét bao tử vì nếu không bị nhiễm vi trùng trở lại, mức độ bị loét bao tử kinh niên chỉ còn dưới 5%, không như bị đi bị lại từ 70 đến 85% trường hợp như trước kia chỉ dùng các thuốc Tagamet, Zantac không thôi để trị bệnh bao tử.

---

Điều phiền toái là cơ thể không có sự miễn nhiễm với vi trùng này. Diệt hết rồi nhưng vẫn có thể bị lây trở lại như thường tuy tương đối ít xảy ra và khi bị nhiễm vi trùng H. pylori lại lần nữa, loét bao tử vẫn có thể xảy ra và cần chữa trị lại.

Tóm lại cách trị liệu bệnh loét bao tử mới hiện nay là dùng hỗn hợp 2, 3 hay cả 4 thứ thuốc để trị vi trùng Helicobacter pylori, nguyên nhân chính của bệnh loét bao tử kinh niên.

Một điểm đặc biệt đáng lưu ý nữa là vi trùng này có thể giữ vai trò quan trọng trong bệnh ung thư bao tử vì viêm bao tử kinh niên làm tăng mức nguy hiểm biến thành ung thư bao tử lên gấp từ 4 đến 6 lần so với người thường.

Tuy chưa được rõ ràng lắm nhưng nếu trị hết được vi trùng Helicobacter pylori và không còn bị viêm bao tử kinh niên nữa, dĩ nhiên nguy hiểm về bệnh ung thư bao tử cũng giảm thiểu.

Ung thư bao tử cũng là loại ung thư hay thường thấy nơi người Việt Nam nên việc chữa trị vi trùng Helicobacter pylori lại càng giữ tầm mức quan trọng hơn đối với người Việt sinh trưởng tại quê nhà và tỵ nạn tại Hoa Kỳ này.

Bác Sĩ Nguyễn Đình Phùng